

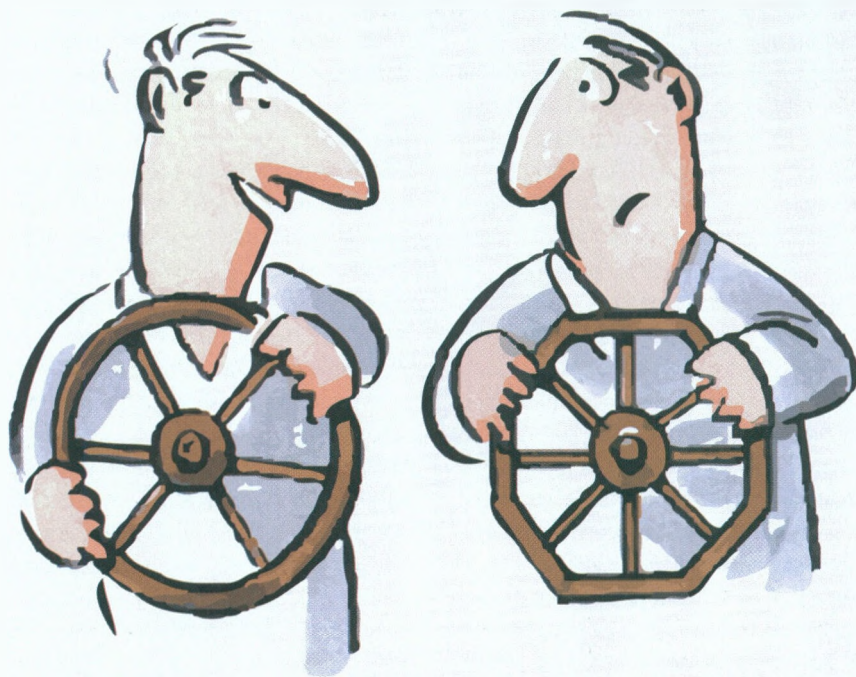
# De positieve bijklank van octrooien voor de industrie

Kristel Allewijn • juridisch adviseur IWT - Innovatie door Wetenschap en Technologie

Innovatie is een essentieel ingrediënt van een goede bedrijfsvoering. Een garantie op succesvol innoveren is evenwel niet zonder condities. Aspecten van intellectuele eigendom zijn hier niet vreemd aan.

Octrooien zijn een specifiek type van intellectuele eigendomsrechten die de opgebouwde exclusiviteit helpen vrijwaren. Andere intellectuele eigendomsrechten zijn auteursrechten, merkbescherming, bescherming via tekeningen- en modellenrecht, kwekersrechtcertificaten. Ook feitelijke omstandigheden zoals de complexiteit van de uitvinding (bijvoorbeeld een verfsamenstelling) of een goed georganiseerde geheimhouding kunnen zorgen voor een tijdelijk behoud van de nodige exclusieve voorsprong. Elk beschermttype heeft zijn eigen voorwaarden, prijs en duurtijd, en vaak worden verschillende types van intellectuele eigendomsrechten met elkaar gecombineerd. Hierna zoomen we even in op het belang van octrooien – ook patenten genoemd – bij technologische innovatie.

*“Het wiel opnieuw uitvinden...”*



© Telematica Instituut, 2006

## Octrooien van belang in elk technologisch innovatieproces

Dit heeft te maken met het feit dat octrooien veel meer betekenen dan enkel een instrument ter bescherming van innovatieve producten of processen. Octrooien spelen een rol op het vlak van de kennis van de stand van de techniek in een bepaald technologiedomein. Verder bevatten octrooidatabanken informatie betreffende de vrije beschikbaarheid voor exploitatie van technologieën en ten slotte beschermen octrooien nieuwe technologieën en processen.

## Octrooien: een ongeëvenaarde bron van inspiratie en informatie

Via online octrooidatabanken – waarvan sommige gratis zijn – heeft de moderne ondernemer de mogelijkheid om wereldwijde collecties van octrooien te

## Kennis van uw technologiedomein in de octrooidatabanken werkt besparend en draagt bij tot het vermijden van dubbel onderzoek.

Een technologische innovator heeft er alle belang bij om nog vóór de opstart van een technologisch innovatieproject de kennis vervat in octrooien te consulteren. Meer nog, men kan deze informatiebron best aanwenden wanneer men in zijn sector wordt geconfronteerd met een bepaald technologisch probleem of wanneer men zijn productarsenaal wenst uit te breiden. Immers voor veel technische uitvindingen wordt octrooibeschermt aangevraagd, maar slechts een gering aantal daarvan vindt de weg naar de markt en nog een kleiner aantal groeit door tot een echt commercieel succes. Dit betekent dat dus heel wat uitvindingen beschreven in octrooiaanvragen "liggen te wachten op verdere (commerciële) implementatie".

consulteren en er inspiratie op te doen. Octrooien worden onder meer bekendgemaakt opdat vakmensen in het betrokken technologiedomein op de hoogte zijn van de stand van de techniek, maar ook meteen in de mogelijkheid zijn om verder te experimenteren en dus verbeteringen aan te brengen aan de technologieën beschreven in de gevonden octrooiaanvragen. Voor dit verder experimenteren en dus onderzoek op geoctrooieerde uitvindingen met het oog op aanbrengen van verbeteringen is dus geen licentie nodig. Licenties zijn enkel nodig voor die handelingen die onder het monopolie vallen van de octrooibeschermt. Het betreft de commerciële handelingen, zoals productie, verkoop/verhuur, transport van de beschermde uitvinding.

Zoende zijn octrooidocumenten een krachtig instrument van kennisoverdracht. In deze tijd van duurzaam ondernemen is het bovendien meegenomen dubbel onderzoek – wat binnen Europa jaarlijks oploopt tot meer dan 20 miljard euro – te vermijden en zoveel mogelijk op bestaande innovaties voort te bouwen in plaats van alles zelf te willen "uitvinden".

Daarnaast is inzicht in de vrije (commerciële) beschikbaarheid van technologieën met het oog op exploitatie door de onderneming van cruciaal belang. Met deze oefening worden de geldende (octrooi)monopolies in kaart gebracht. Met andere woorden, als de onderneming relevante octrooien in zijn technologiedomein ontdekt, is het van belang het juridisch statuut ervan te kennen om te weten op welke (nationale) markten de onderneming vrij dan wel met de

nodige licentie commerciële activiteiten kan uitoefenen. Hierdoor kan de onderneming het risico op inbreuk op andermans rechten inschatten en zodoende het commercieel traject van een bepaald innovatieproject aan de realiteit aanpassen. Voor zover dit van strategisch belang is, kan het bedrijf op die manier zelfs een onterechte octrooiname door een derde partij aanvechten.

### Wat kan de onderneming zelf doen?

Er bestaan tal van online octrooidatabanken waarvan sommige zelfs gratis toegankelijk zijn. Zo is er de Espacenet-databank van het *Europees Octrooibureau* ([ep.espacenet.com](http://ep.espacenet.com)) met niet minder dan 50 miljoen octrooidocumenten. Via deze kanalen kunnen niet-professionele gebruikers een eerste opzoeking doen naar relevante octrooidocumenten en octrooi-informatie in hun technologiedomein. Dergelijke opzoekingen vormen een prima voorbereiding voor een eventueel beroep op deskundigen, zoals de Dienst Industriële Eigendom van het federale Ministerie van Economische zaken, de octrooidiensten opgericht bij een aantal interprofessionele organisaties, de innovatieadviseurs in intermediaire organisaties of bij octrooigemachtigden. Ook bij uitbesteding van dergelijke opzoekingsopdrachten is het nodig dat men zelf minimaal een aantal relevante trefwoorden of technologieklassen aanreikt. Dit zal mee het resultaat van de opzoeking bepalen. Een regelmatige lectuur van relevante en goed opgestelde octrooien in je technologiedomein, helpt ook bij het opstellen van een eigen eerste ontwerp voor octrooiname.

### Octrooien als bescherming van technologie

Tot slot komt octrooibeschermt aan bod op het einde van een innovatieproces. Om te bepalen of een (technische) vinding al dan niet best beschermd wordt door een octrooi, stelt men zich een aantal vragen. Wat is de kans op het verwerven van een (brede) octrooibeschermt voor mijn (technische) vinding? Wat is de nieuwheid ervan? Verplicht een mogelijke octrooiname de onderneming om de vinding volledig uit de doeken te doen of is octrooiname te combineren met een gedeeltelijke geheimhouding (zoals geheimhouding van een uitvoeringswijze van de vinding)? Beschikt de onderneming over de middelen om een octrooimanagement in te richten voor een efficiënt en rendabel beheer van de licenties op het octrooi en voor het bewaken van de naleving van het octrooi (door het opsporen van inbreukmakers en het opvorderen van naleving volgens het nationale lokale recht)?

### Defensieve publicatie

Afhankelijk van het antwoord op al deze vragen is een octrooiname al dan niet verantwoord of dient men zijn toevlucht te zoeken tot andere beschermingswijzen, andere intellectuele eigendomsrechten of feitelijke strategieën met het oog op het behoud van de exclusieve voorsprong. Zoals reeds aangegeven is het vaak aangewezen om een en ander te combineren. Zo bijvoorbeeld de combinatie van octrooibeschermt met geheimhouding voor een beperkt aantal aspecten van de technologische uitvinding. Een

andere combinatie is octrooiname voor een basisuitvinding en defensieve publicatie voor de verdere verbeteringen erop. Voor verdere octrooieerbare verbeteringen aan een eerder geoctrooieerde basisuitvinding kan men in plaats van een dure en complexe octrooibeschermtsstrategie kiezen voor een defensieve publicatie. Dergelijke keuze heeft een dubbel voordeel: ten eerste is namaak van de verbeteringen niet evident, daar er een octrooi bestaat voor de basisuitvinding en ten tweede vormt een tijdige eigen bekend-

making van de aangebrachte verbeteringen een ernstige hinderpaal voor octrooiname in verband met deze verbeteringen. In de mate dat deze bekendmaking aan een mogelijke indiening van een octrooiaanvraag voorafgaat, zal de vinding beschreven in de latere octrooiaanvraag niet meer aan de vereiste nieuwheid voldoen. Op deze wijze vermijdt men dat derden door middel van octrooiëring van incrementele verbeteringen de exploitatieplannen van de octrooihouder van de basisuitvinding dwarsbomen. ■

### Samenvatting

Of men nu al dan niet voor octrooibeschermt opteert, elke technologische innovatie gaat gepaard met een standpuntbepaling ten opzichte van de stand van de techniek en ten opzichte van de gevestigde octrooirechten in het betrokken technologiedomein. Minimaal dient een innovatieve onderneming op de hoogte te zijn van de gevestigde exclusieve rechten in zijn technologiedomein om zo de eigen commerciële plannen te vrijwaren voor later onheil – onmiddellijke staking van de commerciële activiteiten en eventueel ook nog een schadevergoeding. Natuurlijk is het ook zinnig om de gratis toegankelijke octrooidatabanken te consulteren nog vóór men het innovatieproces opstart. Hetgeen men zoekt is misschien al ooit uitgevonden en beschreven in een octrooiaanvraag. Zo staat meer dan 80 procent van de technologieën immers al op een zeer vroeg stadium – dit is nog vóór daadwerkelijke commercialisering – beschreven in octrooidocumenten. Nu deze octrooidocumenten in wereldwijde verzamelingen op (gratis) online octrooidatabanken publiek toegankelijk zijn, heeft de innovatieve zaakvoerder geen excuus meer om deze bronnen van technologische, commerciële en bedrijfsinformatie te negeren.

#### › Meer info:

- Trainingen "Datamining op gratis online octrooidatabanken" via [octrooitraining@iwt.be](mailto:octrooitraining@iwt.be)
- Andere vragen: contacteer Kristel Allewijn, e-mail: [ka@iwt.be](mailto:ka@iwt.be)

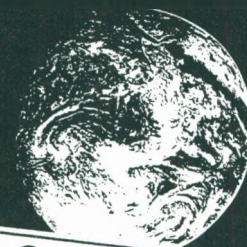
## ZEEBRUGGE : THE PLACE TO BE FOR BUSINESS

Investeer nu in de toekomst. De Transportzone Zeebrugge biedt ruimte (gronden) en burelen voor alle Haven- en Transportgebonden bedrijven.

Voor inlichtingen en begeleiding bel nu NV TRANSPORTZONE op het nummer 050 / 54.76.47 (internationaal / 3250.547.647)



TRANSPORTZONE ZEEBRUGGE NV



**AN OFFICE WITH A  
WORLDWIDE VIEW!**